

Matjordløftet

Jordvernstrategi

for Moss og Råde

Vi har trukket ut
kjernen i
kunnskapsgrunnlaget
for Moss og Råde
kommuner

Feil utvikling

Tre grunner til hvorfor jordvern er særlig viktig i Moss og Råde

1. Samfunnssikkerhet og matsikkerhet forutsetter jordvern

Jordbruksarealer og jordsmonn med god kvalitet er avgjørende for stabil norsk matproduksjon. Jordvern styrker matsikkerheten i Norge og gjør oss mindre utsatt for sviktende produksjon og ustabile forsyninger av mat- og fôrvarer fra andre land. Jordbruksarealene i Moss og Råde er blant landets beste og derfor særlig viktige for norsk matsikkerhet.

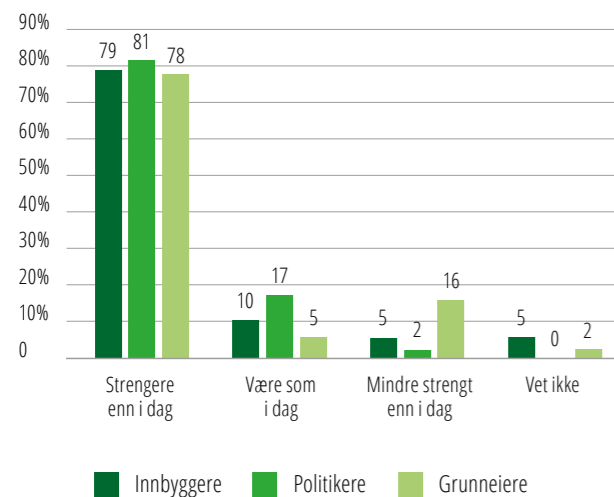
2. Bærekraftige matsystemer krever jordvern

Å bevare gjenværende jordbruksarealer og beskytte jordsmonnets kvalitet i Moss og Råde er en forutsetning for at arealforvaltningen er i tråd med bærekraftsmålene.

3. Jordvern gir verdiskaping

Jordvern er en forutsetning for verdiskaping som bygger på den gjensidige avhengigheten mellom primærprodusent og matindustri. For produksjon av matkorn, grønnsaker, frukt og bær er arealer med den best egnede jordkvaliteten og i de beste klimasonene, som Moss og Råde, spesielt viktige.

Bør vernet av matjord bli strengere enn i dag?

Det er bred enighet om strengere vern av matjord i Moss og Råde. Politikere, befolkning og grunneiere står samlet, ifølge kartlegginger fra 2024.

Det nasjonale målet tillater maks 6 dekar nedbygging årlig i Moss og Råde, men kommunene har i snitt bygget ned 35 dekar årlig de siste ti årene – seks ganger mer enn maksimumskravet.

Beregninger fra NIBIO viser at vi trenger over én million dekar nytt jordbruksareal i Norge innen 2050 for å opprettholde jordbruksarealet per innbygger.

I juni 2023 vedtok Stortinget å begrense omdisponering av jordbruksareal til maks 2000 dekar årlig innen 2030. For å illustrere dette kan maksimumstallet fordeles etter kommunens andel av landets jordbruksareal. For Moss og Råde betyr det en grense på rundt 6 dekar årlig, inkludert areal til samferdselsprosjekter.

Matjord i særklasse

98 %
av matjorda i Moss og Råde er av god eller svært god kvalitet

Jordbruket i Moss og Råde produserer varer til en samlet førstehandsverdi på over 800 millioner kroner årlig. Det produseres grønnsaker nok til å dekke konsumet av norske grønnsaker for 420 000 personer, eller omtrent 7,3 % av nasjonalt konsum. I tillegg produseres det matkorn nok til å dekke konsumet for over 100 000 personer og poteter til mer enn 220 000 personer. Totalt dekker matproduksjonen i Moss og Råde konsumet av norske matvarer til over 300 000 personer hvert år.

98 % av matjorda i kommunene er av god eller svært god kvalitet og representerer noe av Norges beste jordressurser. Områdene utenfor raet er Norges indrefilet når man snakker om matjord. Jorda her har vært dyrket kontinuerlig i over 4000 år og har vært avgjørende for både bosetting, kulturarv og næringsliv for øvrig i denne regionen. Jorda har vært i bruk til matproduksjon fra yngre steinalder og frem til i dag, og vil være vår viktigste ressurs også i fremtiden. En ressurs vi alle er avhengig av, selve livsgrunnlaget.

Areal under press

Matjordarealer som ligger nær tettsteder er særlig utsatt for utbyggingspress. I Moss ligger hele 70 % innen for 1 km fra tettsteder, i Råde 40 %. I snitt i Norge ca. 25 %. Det betyr at i våre områder vil en trenge ekstra sterkt jordvern.

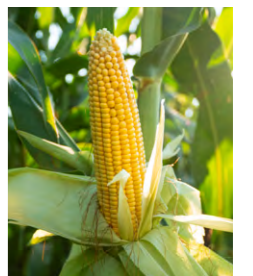
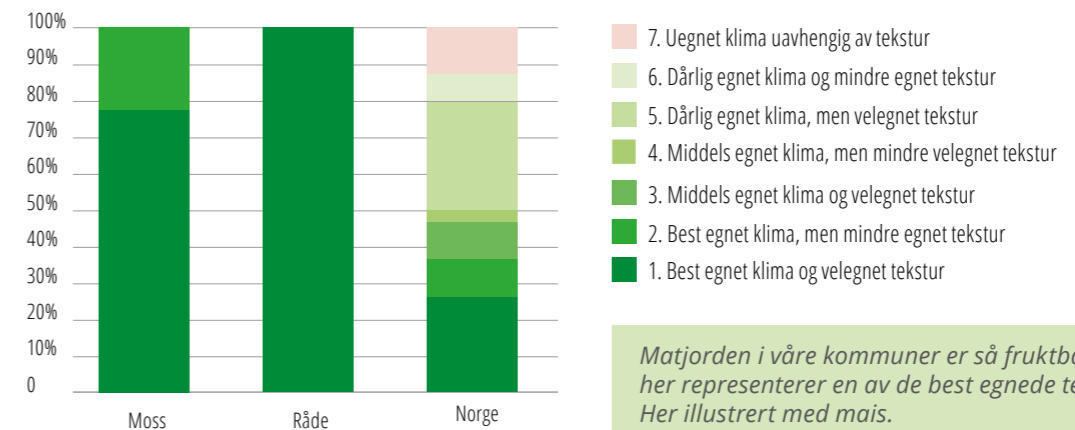
Den beste matjorda

Mulighetene for å drive matproduksjon er avhengig både av jordas egenskaper, driftstekniske og klimatiske forhold.

Sen hvete er en sort som krever lang vekstsesong og kan sees som eksempel på potensialet for å oppnå matkornkvalitet. For landet under ett er bare rundt 1/3 av jordbruksarealet godt egnet for dette formålet.

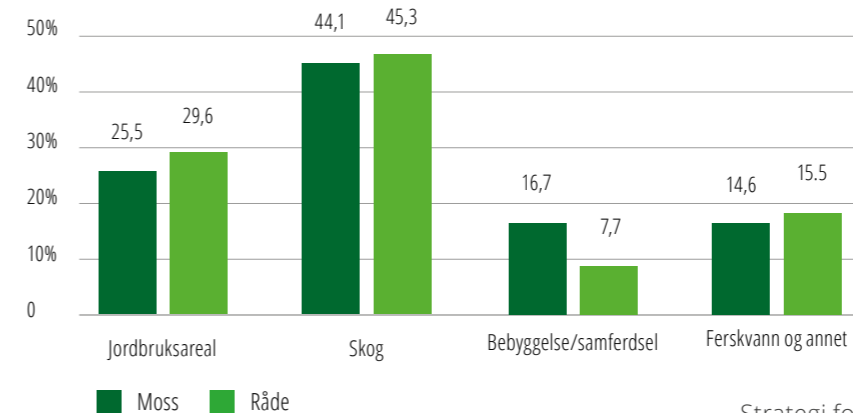
I Moss er potensialet over 70 % og i Råde 54 %, altså begge steder betydelig bedre enn landet generelt. For dyrking av mais er det gode forhold for 26 % av jordbruksarealet i Norge, men utrolige 99 % av arealet i Råde og 80 % i Moss.

Potensial for dyrking av mais

Matjorden i våre kommuner er så fruktbar at det som dyrkes her representerer en av de best egnede teksturene i landet. Her illustrert med mais.

Arealfordeling Moss og Råde kommuner

Mellom 25 og 30 % av arealet i våre to kommuner er jordbruksareal, det er en veldig stor andel, og så å si alt er av topp matjordskvalitet.

Til sammenlikning er Norges jordbruksareal, kun 1 % matjordkvalitet.

Visste du at

det hvert år i Moss og Råde

produseres nok
potet og gulrot til
å fylle 50 millioner
middager

leveres rødbeter
nok til 3 millioner
glass

høstes
160 millioner
poteter

dyrkes
33 millioner løk

fremstilles
hodekål nok til
8 millioner
surkålpakker

Verdiene av det som dyrkes hvert år i
Moss og Råde er 800 mill. NOK.

Moss
kommune

Råde
kommune

Utarbeidet av landbruksforvaltningen i Moss og Råde kommuner
Besøksadresse: Larkollveien 9, 1570 Dilling. Telefon: 69 24 80 00.

Hele rapporten kan leses her: <https://shorturl.at/DWwrx>